

insitné umenie - tiež *naivné umenie*, *laické umenie*, *sviatočné umenie*, *nedeľné umenie*; názvy pre tvorbu neškolených výtvarníkov, ktorá sa vyznačuje jednoduchosťou a úprimnosťou prejavu; tá sa objavuje s ústupom od remesla a folklórnej tradície; vyrastá mimo vývojové tendencie moderného umenia, ktoré často inšpiruje; *forma* sa podriaďuje *obsahu*; príznačný detailný *realizmus*, voľné využitie farieb, komponovanie farebných plôch viac na princípe dekoratívnom ako *perspektívnom*; *námety* z každodenného života, spomienky, snové predstavy; pozri *P. Gauguin*

Baleka: tvorba neodborníkov a samoukov (pozri *autodidakt*), ktorá sa líši od amatérskej a diletantskej tvorby špecifickými rysmi a funkciou; naivné umenie je vzdialené experimentom a neleží na hlavnej osi umeleckého vývoja; má motivačné, obsahové, funkčné a výtvarné, technické a psychologické osobitosti svojho vlastného umeleckého odrazu *skutočnosti*, ktorým sa odlišuje od *umeleckého remesla*, zdrojov a zákonitostí *ľudového umenia*; líši sa aj od umenia vytvárajúceho umelecký vývoj, hoci aj s ním je v niektorých rysoch späté; insitné umenie je vymedzené mierou technologických znalostí, výtvarným názorom (odráža aktuálne dobové prúdy a názory vodcovských osobností; napr. Chagal ovplyvnil poučených naivných umelcov) aj etnickými tradíciami; rovnako môže byť naivné umenie ovplyvnené izoláciou od týchto prameňov; miera osobitosti insitného tvorcu daná typom obrazotvornosti (vecná, fantazijná, poetizujúca, výrazová ap.); takmer vždy si insitné umenie zachováva *naratívnosť* (podstatný rys insitnej tvorby); ďalšími rysmi je lokálna *farebnosť* (pozri *farby lokálne*), detail, *aditívna kompozícia*, významové radenie prvkov ovplyvňujúce *perspektívu* a d'; insitná maľba prevažuje nad sochárstvom; insitné umenie netvorí *štýl*, *školu*, ale podľa podmienok vytvára okruhy so spoločnými rysmi a tradíciou (chorvátska *Hlebinská škola naivistov*, sedmohradskí Kovačičskí maliari, *Tiwi umenie*); v podstate je insitná tvorba založená na individuálnosti a tvorivej osamotenosti (aj anonymite), inšpiruje sa životnými skúsenosťami; pozornosť insitnému umeniu venovaná od 50.-60.rokov vďaka umeleckej kritike, teórii a histórii (pozri *dejepis umenia*, *kritika výtvarného umenia*); komercializácia a publicita sa však nepriaznivo odrazili v ambíciách do tých čias anonymných tvorcov; vyvolali aj tvorbu štylizujúcu sa do polohy naivného umenia, ktorá však je vzdialená jeho podstate a hodnotám, pre ktoré je insitné umenie osobitnou vetvou umenia, súbežnou obecnému umeleckému vývoju; (H. Rousseau, Sérafine de Sentlis, Pirosmanišvili, Beer, L. Vivin, C. Bombois, A. Bauchant, S. Louisová, S. Valadonová, v počiatkoch aj M. Utrillo; G. Moses); pre insitné umenie užívaný aj termín *primitívne umenie*; pozri *naivné umenie*, *nedeľní maliari*, *primitívi 20.storočia*, *francúzski maliari naivní*, *limners*; *primitivizmus*, *primitívne umenie*; porovnaj *autodidakt/amatér*, *artefakt*; *folklór*; *transparentné zobrazenie*, *röntgenový štýl*, tzv. *röntgenové obrazy*; *L. Le Guern*

Slovenský ľudový maliar z 19.storočia: Pieta (olej, plech, 1801-1850)

H. Rousseau: Spiaca cigánka (1897)

W. H. Brown: Jazdci bez sedla (1886)

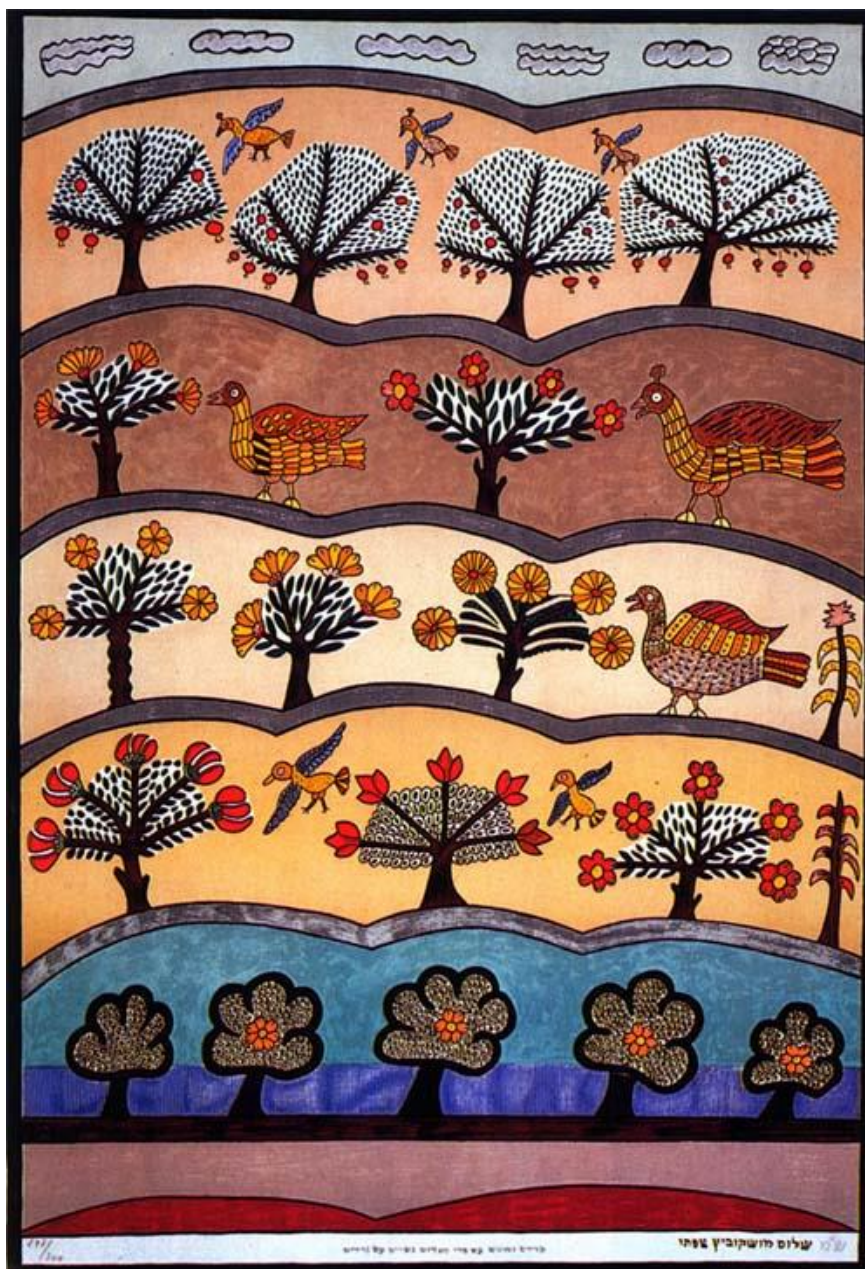
Š. Siváň st.: Pieta (1970-1979)

M. Primačenko: Mladá straka ulovila baštu (1978)

M. Škrovina: Posledná večera (1978)

S. Safed: Ovocný sad s granátovými jablčkami (akryl, 2000)

insitný - neškolený, naivný

in situ - lat. – „na mieste“ > význam: „na pôvodnom mieste, v pôvodnej polohe“; vytvorenie *sochy* (v *archeológii* aj širší význam) na mieste určenia (v praxi výnimka); častejšie bývajú sochy vytvorené v dielni alebo kameňolome a dokončované (in situ) až na mieste určenia (korektúry, *polychrómia*)

instanční - čes; *inštančný*

instant images - z angl. – „okamžité obrazy“; označenie pre práce F.Stellu v štýle *colour-field painting*, ktoré má divák podobne ako signálne tabule poznať bezprostredne a bez vedomého uvažovania

Institut de France/ensyty d fráns - skratka *IF*; najvyššia oficiálna inštitúcia pre vedu a umenie vo *Francúzsku*; vznik 1794-95, terajší názov od 1806; združuje päť *akadémií*: Francúzsku akadémiu (literatúra a francúzska gramatika), Akadémia vied (matematika, fyzikálne a prírodné vedy), Akadémia nápisov a *krásneho umenia* (história Francúzska, klasické a východné jazyky, stredoveké nárečia), Akadémia morálnych a politických vied, *Akadémia umenia*; členmi Francúzskej akadémie 40 akademikov - nesmrteľných; na čele *IF* desaťčlenný zbor (po dvoch z každej akadémie), volený na jeden rok; pozri *múzeum*

Instituto d 'Arte per il Mosaico - stredisko pre štúdium vývoja techniky *mozaiky*; založené 1957 v *Ravene*; pozri *Taliansko*

insulae - pl.; lat. – „ostrovy“; bloky variabilných *antických domov*, ktoré tvorili *pásové mestá*; pozri *pastasový dom*, *prostasový dom*

insulae fortunatorum - lat. *campus felices*; gréc. *makaron nesos* – „ostrovy blažených“

insulárne písmo - *inzulárne písmo*

isulárne umenie - *inzulárne umenie*

inšpirácia - lat. *inspirare* – „podnietiť, vnuknúť, vdýchnuť“; myšlienka tvorivej sily; vo *výtvarnom umení* stav aktivizujúci tvorivý proces; vyvolaná zmyslovým, citovým, myšlienkovým a i. podnetom a je súčasťou *improvizácie*; nie je nahraditeľná ani koncepcnosťou alebo pracovnou disciplinovanosťou; je najmenej objasnenou zložkou tvorby; inšpirácia symbolizovaná *ohňom*; pozri *tvorivosť*; Hall: *Terézia z Ávily*, inšpirácia symbolizovaná *holubicou* (ďalej pozri *Gregor Veľký*, *Tomáš Akvinský*), *Múzami*; pozri *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*; V. V. Kandinskij

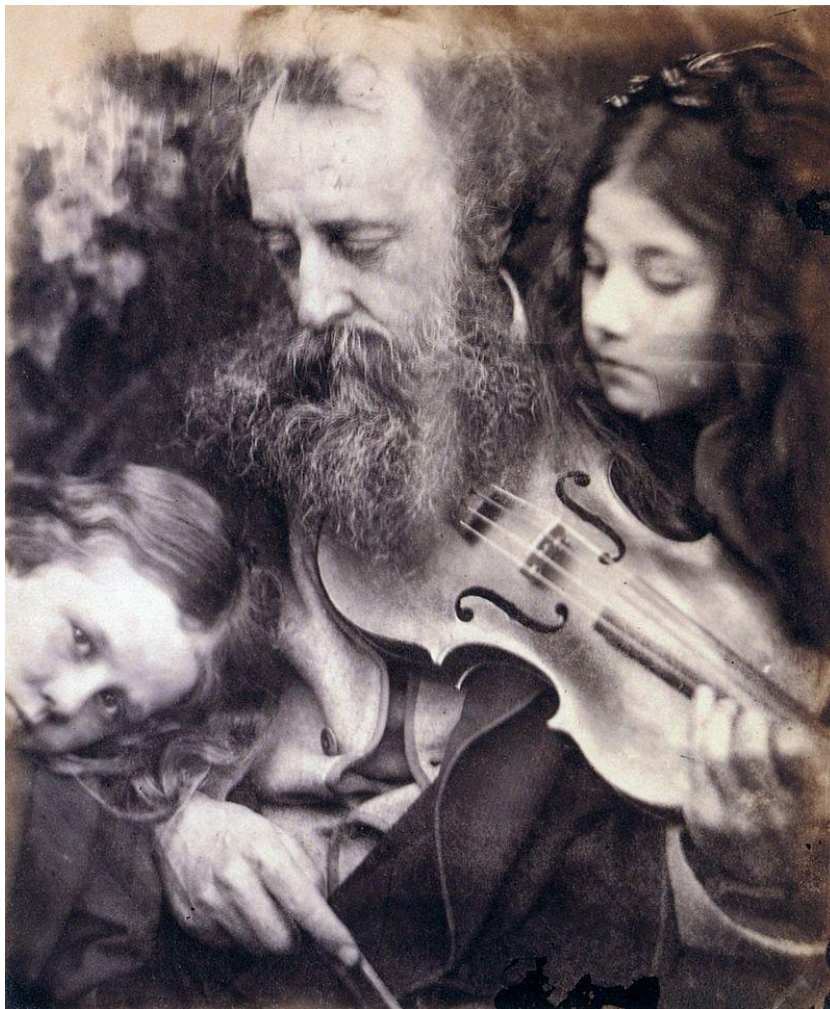
-v súvislosti s heslom *Helikoon*: v *gréckej mytológii* staroveké sídlo *Múz*, pohorie v *Boiótii*; jedno z miest, kde sa zdržiaval okridlený kôň *Pegas*; úderom jeho kopyta sa na Helikóne otvoril prameň *Hippokrenes*, ktorého vody prinášali inšpiráciu

Okruh G. Lanfranca: Pápež Gregor Veľký (1630)

Guercino: Sv. Matúš a anjel (17.st.)

J. M. Cameronová: Šepkanie Múzy (platinotypia, 1865)

O. Zadkine: Inšpirácia (1955)

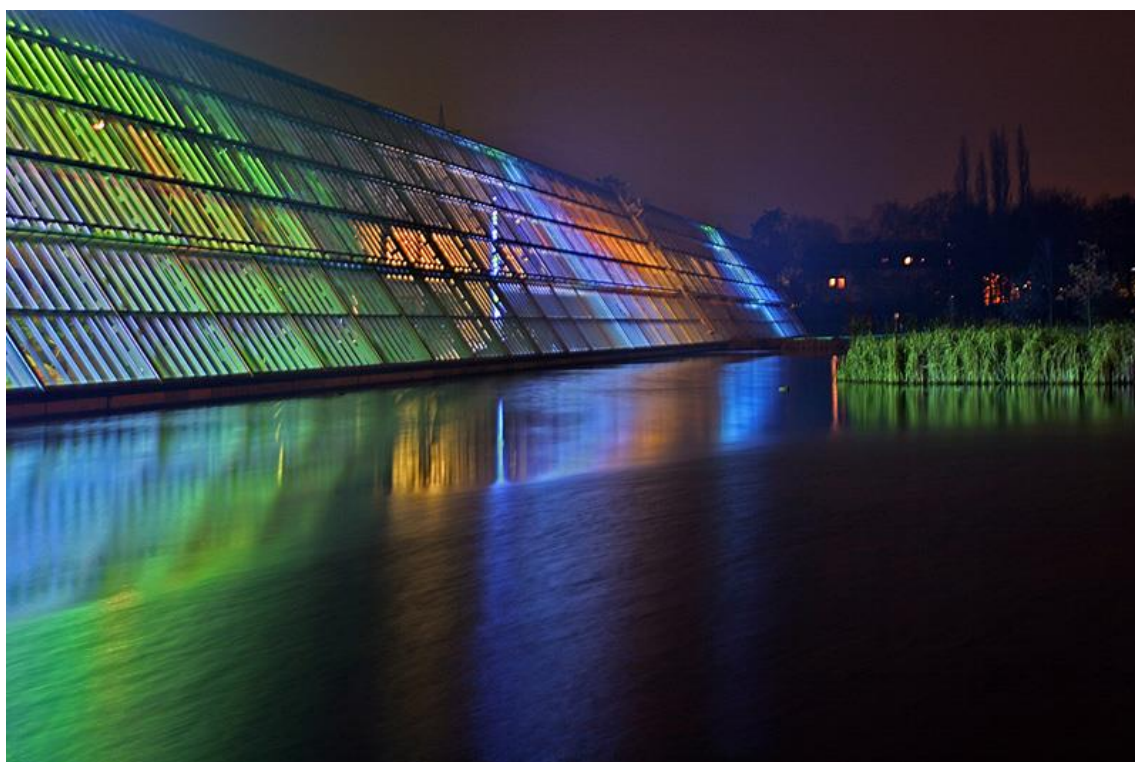
- inštalácia** - 1.usporiadanie *interiéru* v historických stavbách (*hrady, zámky*) a jeho zariadenie podľa určitých kritérií: historická individualita objektu a jeho pôvodná funkcia; využitie dobového *mobiliáru* a zbierok aj s pomocou interiérovej *rekonštrukcie*; špecializovaná umelo vytvorená inštalácia sa blíži k bodu 2.
- 2.rozmiestenie umeleckých predmetov v interiéri *výstavnej siene, múzea* alebo bytu; pozri *výstavníctvo*
3. forma *výtvarného umenia* zo 70.-90.rokov; od konca 20.st. tiež súčasť *streetartu*; pozri *videoinštalácia*

J. Želibská: Posledné kŕmenie (inštalácia, kombinovaná technika, 1992)

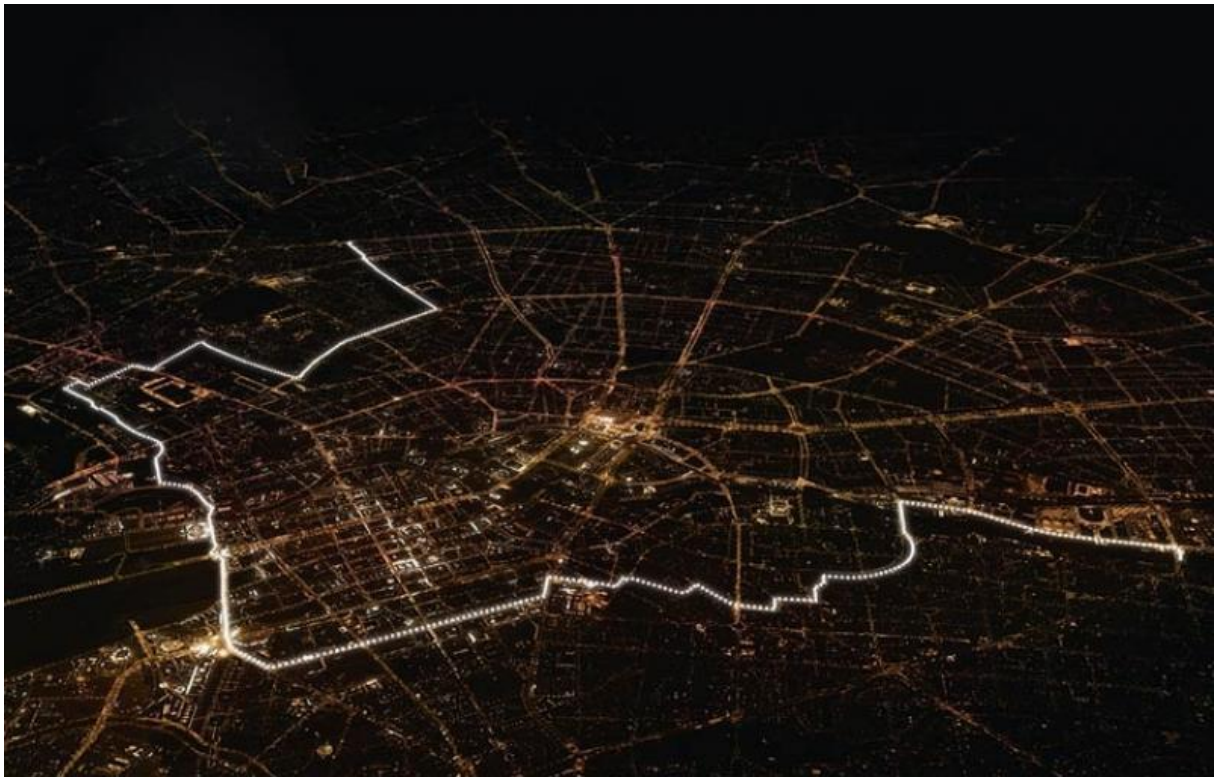
J. Želibská: Sestry I. (videoinštalácia, záber z videa, 1999)

D. Flavin: Svetelná inštalácia (Wissenschaftspark Gelsenkirchen)

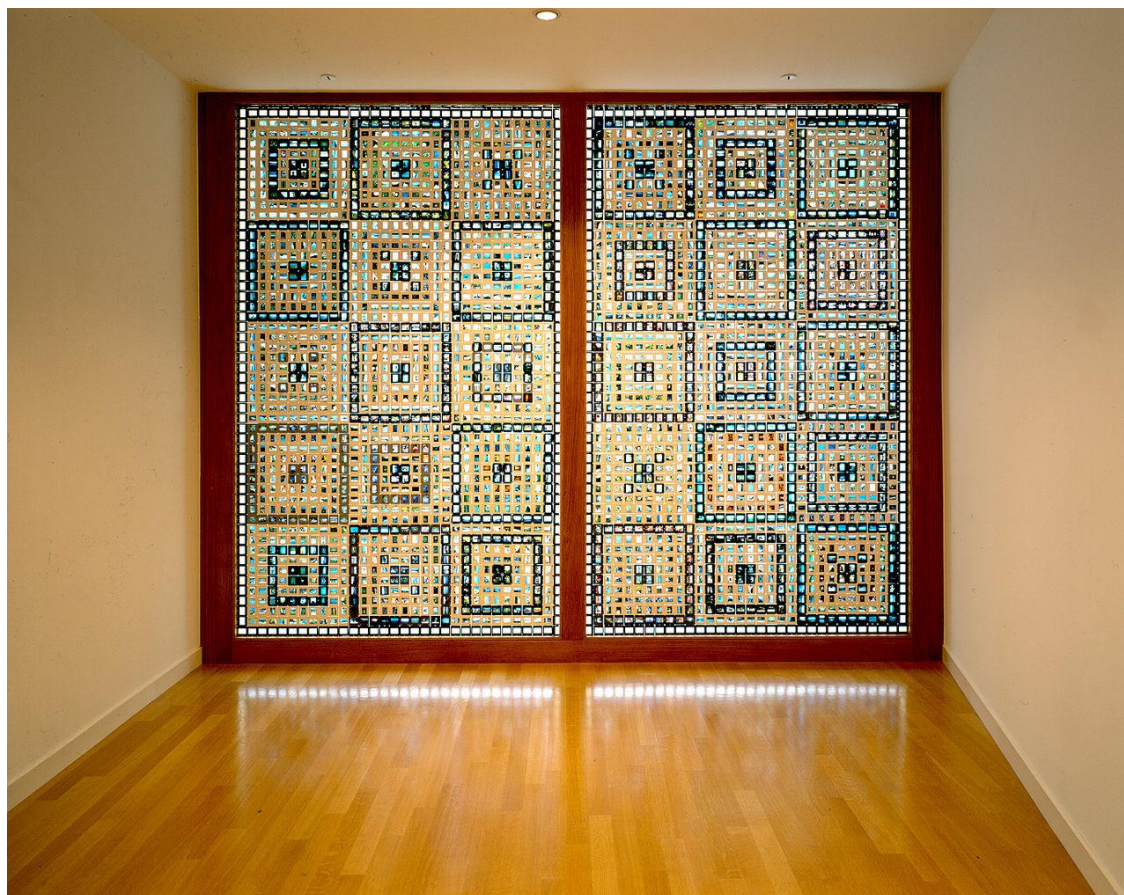
L. Bourgeois: Pavúk (detail, inštalácia, 1997)

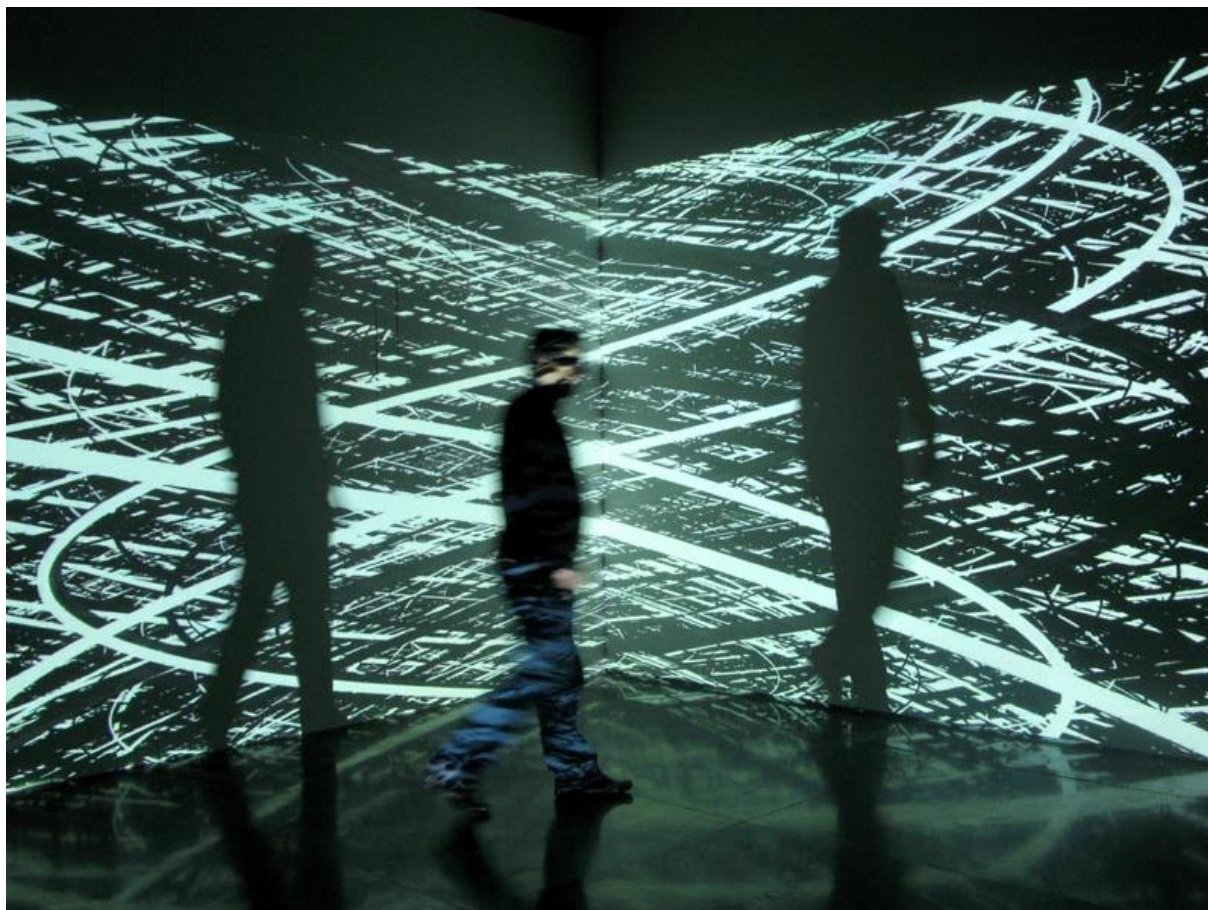
Berlínsky múr (svetelná inštalácia pri príležitosti zbúrania Berlínskeho múra, 2014)

P. Bocion: Automatický recyklovaný odpad (inštalácia, 2011)

H. Kühne a B. Klein: Zdieľané spomienky (inštalácia, pohľadnice na oknách)

Pascal Dombis: Inštalácia Iracionálna geometria (inštalácia, generatívne umenie, 2008)

Typoe: Konfety a smrť (inštalácia)

inštalácia digitálna - digitálne instalačné umenie
inštalácia interaktívna - interaktívna inštalácia
inštančná podobizeň - portrét inštančný
inštalacioní umelci - pozri L. Bourgeois

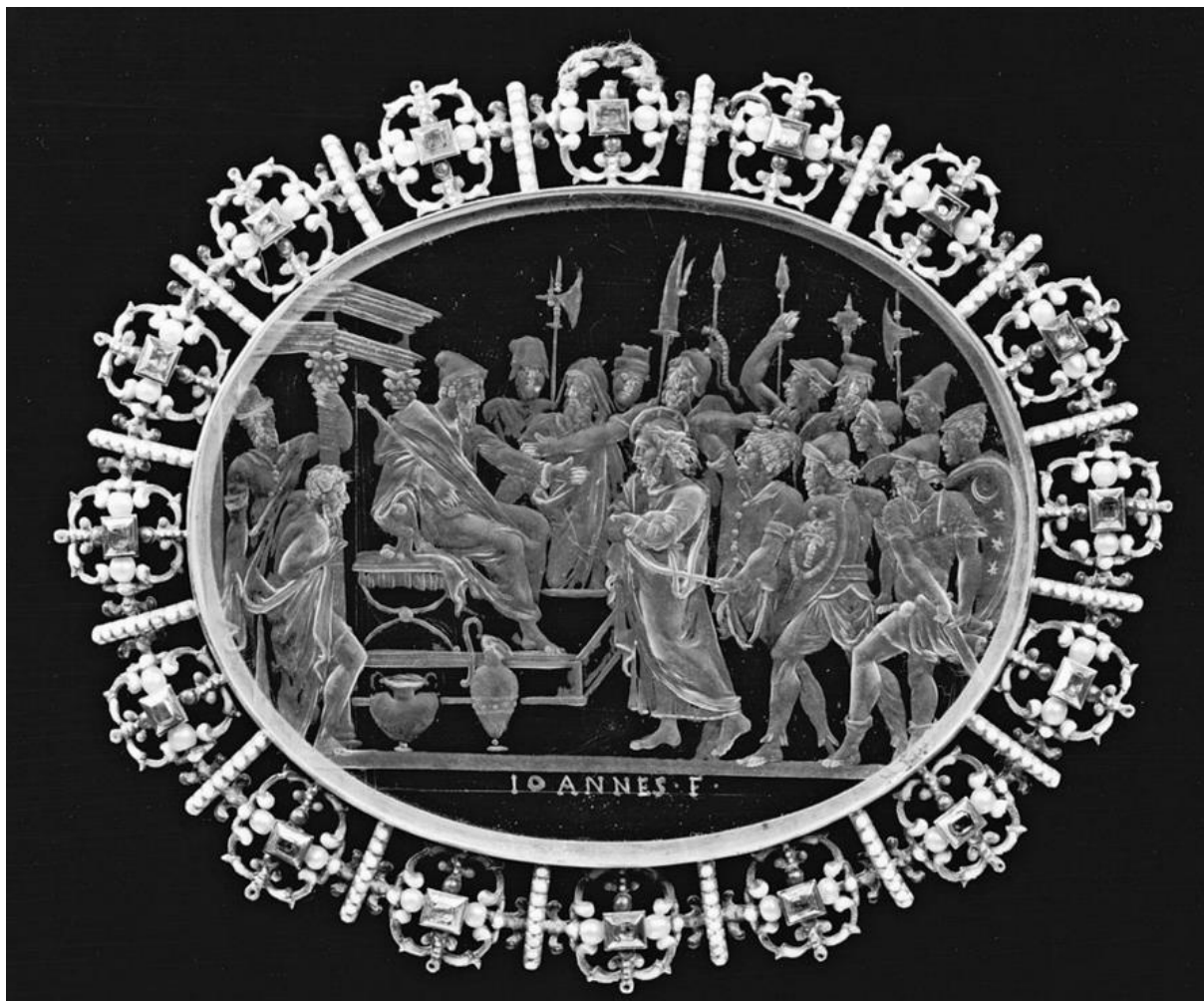
https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Installation_artists

intaglia - z *polodrahokamu* duto rezaná ozdoba na spôsob *plastického negatívu*; opakom je vypuklá *gema*; pozri *glyptika, gema, kamea; drahokamy a polodrahokamy*

Slovník cudzích slov: tal. *intaglio* – „drahý kameň“, prípadne sklo či *krištál* so zahĺbeným alebo rytým reliéfom (ako *šperk* alebo *pečatidlo*); v 16.st. bol známym a vyhľadávaným výrobcom krištáľových intaglií taliansky rytec G. Bernardi; pozri *gemma, gemoglyptika, hardstone carving; gemoglyptika*

Zlatý prsteň s motívom Penelope (intaglia, koniec 5.st.pr.Kr.)

G. Bernardi: Kristus pred Pilátom (intaglia v krištále, 1547)

G. Bernardi: Trest Titya (intaglia v krištále, 16.st.)

intagliová tlač - tlač z hĺbky

intarzia - z tal. intarsiare – „vkladať do dreva“; niekedy totožné s franc. termínom *marketerie*; vykladanie (najčastejšie *nábytku*) vyrezávanými doštičkami dreva inej farby (*eben, mahagon, palisander, makasar, sumach, santal, fernambukové, ružové drevo, orech, jasan, hruška* a ď.), prípadne *slonovinou, korytnačinou, perleťou, cínom, mosadzou, zlatom, kožou, kameňom* apod.; v prípade vykladania dreva iným ako dreveným materiálom častejšie používaný termín *inkrustácia* (pozri *mozaika*); technika používaná od *antiky*, rozkvet v talianskej *renesancii* (G.a B.Maiano,, Fra Domenico da Bergamo), v 15.st. v ostatnej Európe (*čitateľské pulty, chórové lavice, sekretáre, steny oratórií*), pokus o obnovu tradície intarzie v 19.st. obmedzený na úzky okruh remeselníkov; pozri *certosina, marketéria, inkrustácia, pietra dura, artesonado; materiál; A. Ch. Boulle*

A. Ch. Boulle: Kabinet (oak intarzovaný rôznymi druhmi dreva, 18.st.)

intarzia pripaľovaná - ozdobná technika sekundárnej výzdoby intarzovaných alebo dyhovaných plôch; plochým rozpáleným železkom sa pripaľovali jednotlivé časti intarzie alebo dyhy, ktorá sa farebne aj štrukturálne podstatne zmenila; spoločne s ostatnou plochou sa takto upravené časti prekryvali leštenou *politúrou*; zmeny vo sfarbení sú často veľmi výrazné a sťažujú identifikáciu typu dreva; technika používaná najmä v stredoeurópskom nábytku 18.storočia; jej pôvod však oveľa starší, vrcholný rozkvet zaznamenaný v *quattrocentu* v Benátkach, kde dosiahla najväčšieho majstrovstva (intarzisti bratia Lorenzo a Cristoforo Lendinariovci); pred vlastným pripaľovaním žeravým železkom alebo zohriatym jemným pieskom sa časti dyhy namáčali do vriacej *fermeže* alebo olivového oleja; vďaka tomu benátski intarzisti dosahovali širokej škály farebných odtieňov; pozri *lak*

intarzia reliéfna - Baleka v súvislosti s heslom *inarzia*: intarzia, ktorá nezachováva plošnosť hornej vrstvy;
chebské práce okolo 1700

intarzia štuková - *štuková intarzia*

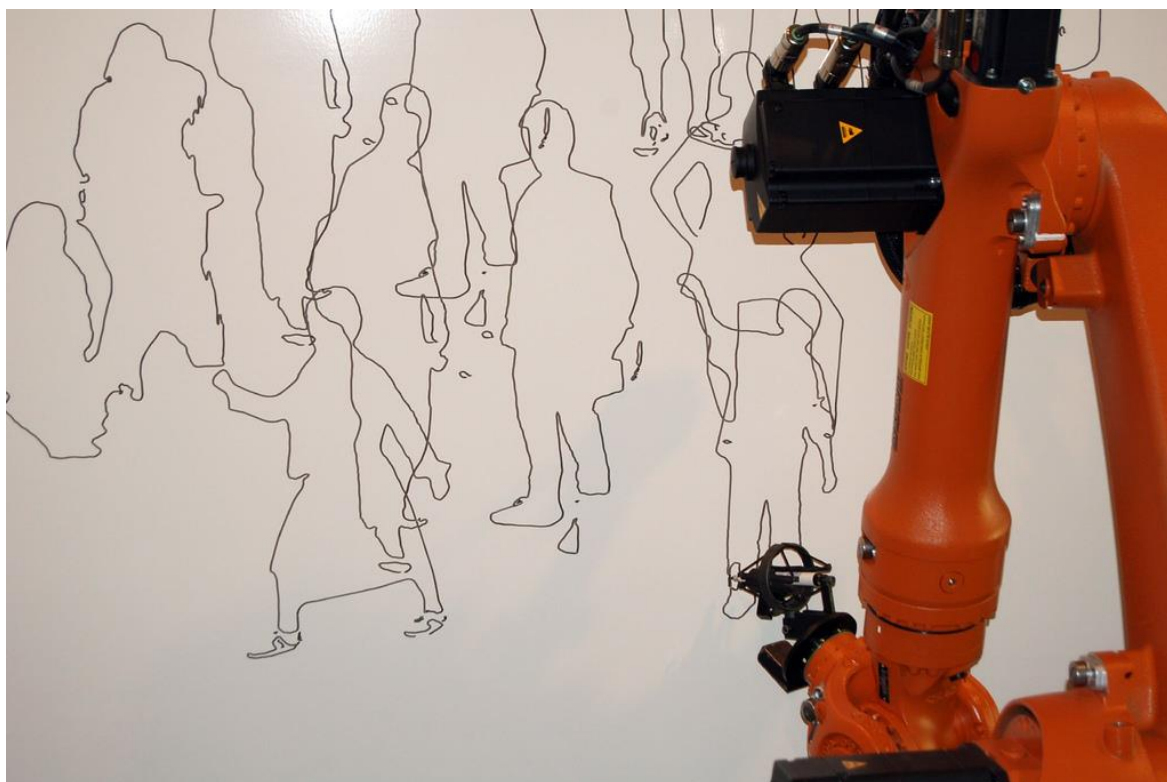
inteligencia - *vynaliezavosť*

inteligentná plastelína - *plastelína inteligentná*

intenzita farieb - čistota a jasnosť farby; často aj *sýtosť farby* alebo odtieň farby; pozri *odtieň, jas, tón*;

-v súvislosti s heslom *jour de vernissage*: predbežná vrstva laku nanášaná na zvýšenie intenzity farieb; dosahovaná napr. fermežovým ochranným náterom; prvá vrstva živicovej alebo voskovej *fermeže* nanášaná na *temperovú* alebo olejovú maľbu (pozri *olejomal'ba*) posledný deň pred otvorením výstavy (pozri *vernísáž*), t.j. v deň vyhradený kritikom k predbežnej prehliadke diel; konečná vrstva nanosená až po skončení výstavy (pozri *dernisáž/finisáž*)

interaktívna inštalácia - pozri *inštalácia, digitálne umenie*

Skupina Robolab z Karlsruhe: Robot Profiler (interaktívna inštalácia, 2006)

M. Benayoun: Tunel pod Atlantikom (interaktívna inštalácia virtuálnej reality, 1995)

M. Benayoun: Cosmopolis (interaktívna inštalácia, 2005)

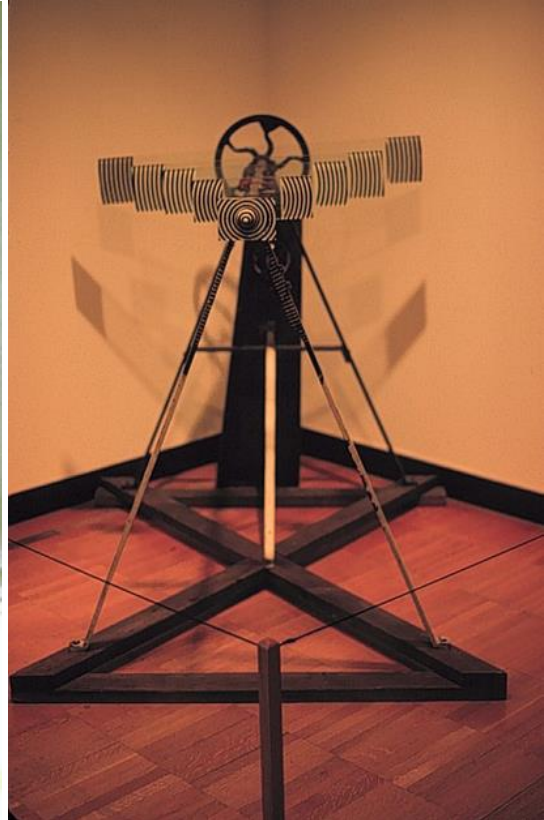
Scott Snibbe: Hlboké steny (interaktívna inštalácia, 2002)

interaktívne umenie - z lat. interakcia – „vzájomné pôsobenie“; *umenie nových médií*, ktoré divákovi dáva možnosť účasti v deji a tým dosahuje želaný zámer; človek sa týmto spôsobom stáva súčasťou umeleckého diela; vplyv na priebeh činnosti sa zvyčajne uskutočňuje pomocou funkcie *počítačov* alebo senzorov na pohyb, teplo a podobne (tým sa odlišuje od staršieho typu *akčného umenia/performance*, ktoré nevyužívalo moderné médiá ako *počítač*, *video* atď.); tieto činnosti sa dajú naprogramovať na reakcie publika alebo tvorcu tak, aby na tieto podnety mohli reagovať a aby umenie bolo skutočne interaktívne; je možné objektom manipulovať aj na diaľku a to napríklad prostredníctvom internetu; samotný výstup interaktívneho umenia môže byť pohyblivý architektonický priestor, deformácia objektov, vytváranie výtvarných alebo hudobných koláží, komunikácia s umelým živočíchom (tamagoči) a podobne; prvé príklady interaktívneho umenia možno nájsť už na začiatku 20.st.; do tohto obdobia patrí dielo od *Marcela Duchampa* a jeho *Rotary Glass Plates* (Rotačné sklenené dosky, 1920), ktoré je zariadením fungujúcim po zapnutí počítača; vývoj interaktívneho umenia je nerozlučne spätý s výskumom vo vojenstve a technológiách výskumných centier; oficiálny nástup interaktívneho umenia nastal až od roku 1990 a to príchodom počítačovej interaktivity; následne stále viac múzeí, divadiel, či iných miest začalo využívať možnosti *digitálneho* a *interaktívneho umenia* vo svojich inscenáciách; žáner umenia naďalej rastie a vyvíja sa; najrýchlejší rozvoj možno pozorovať v spolupráci s internetom; pozri *počítačové umenie*, *digitálne umenie*

-príkladom interaktívneho umenia je D-veža v Doetincheme; mení farbu v závislosti na nálade obyvateľov Doetinchem; toto sa meria prostredníctvom prieskumu na internetových stránkach

https://sk.wikipedia.org/wiki/Interakt%C3%ADvne_umenie

https://en.wikipedia.org/wiki/Interactive_art

M. Duchamp: Rotačné sklenené dosky (maľované sklo, železo, elektrický motor a kombinovaná technika, interaktívne umenie, 1920)

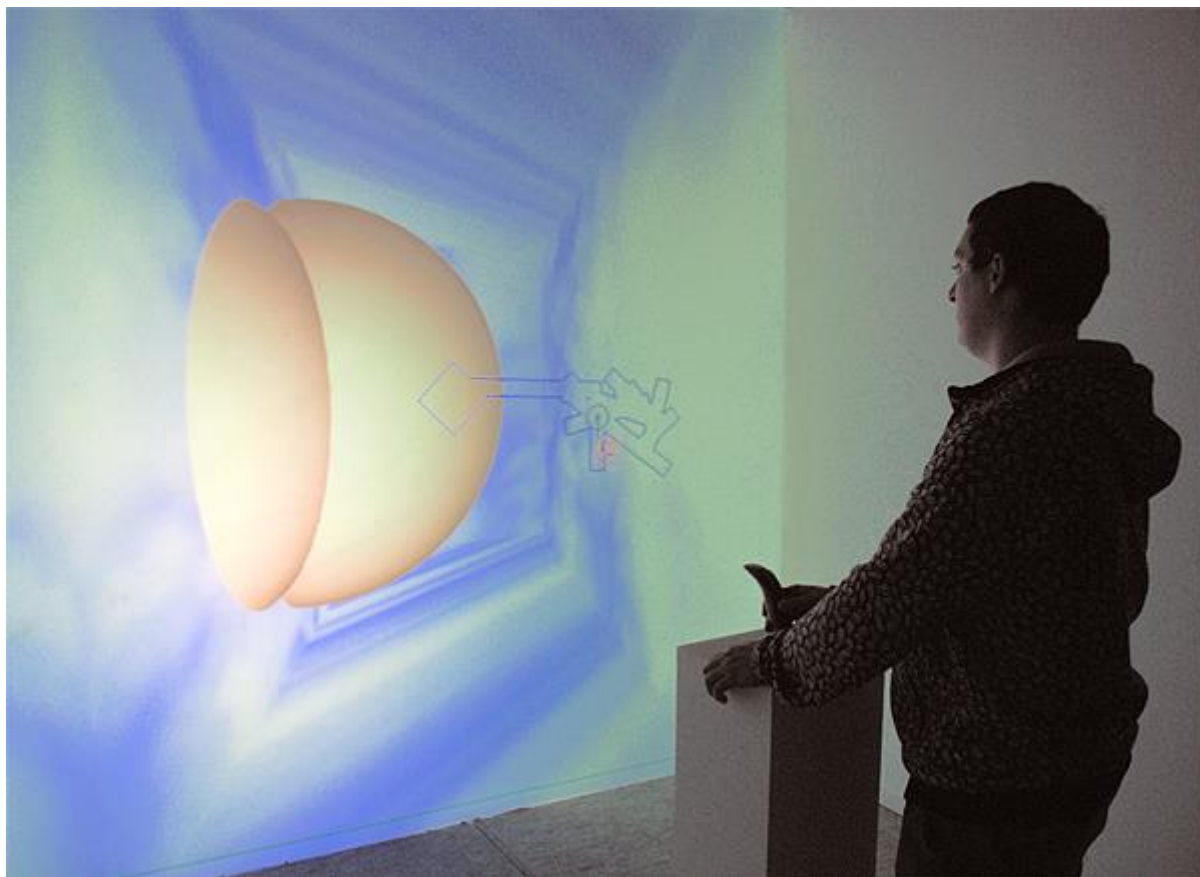
Scott Snibbe: Hraničná funkcia (interaktívna projekcia, 1999)

Lars Spuybroek (architekt) a Q. S. Serafim (umelec): D-veža (interaktívne umenie, Doetinchem, 2004)

Jean-Robert Sedano a Solveig de Ory à Montpellier: Hudobná izba (interaktívne umenie, 1983)

M. Benayoun: Diabol je prostitútka? (interaktívna inštalácia virtuálnej reality zo série „veľké otázky“, 1995)

interdikt - dočasný zákaz konania *bohoslužieb* alebo *sviatostí* ako *trest* pre jednotlivca alebo aj celú krajinu (*Čechy v období Jána Husa*; *Hildegarda* a jej kláštor); interdikt používaný často proti neposlušným panovníkom; interdikt vyhlasoval *pápež* alebo *biskup*; pozri *cirkev*, *exkomunikácia*; *katolicizmus*

interiér - franc. – „vnútrajšok“

1.obecne vnútorný, ohraničený priestor

2.vnútorný priestor budovy; pozri *architektúra*, *architektonický priestor*; *alkovna*, *apartmá*, *atika*, *aula*, *budoár*, *estráda*, *foyer*, *garsoniéra*, *kabína*, *kabinet*, *hala*, *izba*, *kobka*, *kója*, *komora*, *komnata*, *konkláve*, *koridor*, *kuloár*, *kvelb*, *manzarda*, *mázhaus*, *mezanín*, *ochodza*, *pasáž*, *pavlač*, *perón*, *podesta*, *podlubňa*, *salón*, *sála*, *sieň*, *solárium*, *uväznená miestnosť*, *vestibul*

2.vnútorné zariadenie *architektonického priestoru*; pozri *mobiliár*, *nábytok*, *inštalácia*, *mal'ba nástenná*

3.ateliérové zariadenie pre natáčanie filmu; pozri *kinematografia*, *ateliér*

Dudák v súvislosti s heslom *architektonický priestor*: vnútorný priestor (*interiér*); priestor vymedzený vnútornými rozmermi a stenami stavby (dlážkou, múrmi, stropom); je integrálnou súčasťou architektonického diela (jestvujú však aj architektúry bez vnútorného priestoru (*pamätníky*, *mosty*, *pylóny*, z histórie napr. *monoptery* a d'.); vnútorný priestor môže byť uzatvorený (vymedzený plnými plochami) alebo otvorený, napr. časť stien je nahradená oknami, tvoriacimi prechod medzi vnútorným a vonkajším priestorom (gotická *katedrála*); vo väčšine prípadov (s výnimkou vyhlbených *jaskynných* priestorov a štôlní) vznikol spolu s vnútorným priestorom súčasne aj jeho obal - *múry*
pozri *intimizmus*

<http://twoway.st/facets/subject/interior>

B. van Bassen: Renesančný interiér (1618-1620)

R. J. van Vries: Dáma so psom na lesnej čistine (17.st.)

W. Turner: Transept prepošstva Ewenny (1797)

C. L. Jessen: Modrá obývacia izba (1912)

C. L. Jessen: Na kus řeči (1881)

G. Mally: Príprava obeda (1896-1916)

G. Mallý: V pezinskom starobinci (1900-1920)

E. Vuillard: Interiér (1902)

F. Gyurkovits: Lesný interiér (1920-1930)

P. Gauguin: Opustená záhrada v Rouen (1884)

I. Ondrej: Krajina

interiérové sochárstvo - náprotivok *monumentálneho sochárstva*; plastiky určené pre umiestnenie v interiéri, z drahšieho, menej odolného *materiálu* (kov, drevo, kameň: pozri *opuka, alabaster, mramor*), zvyčajne *komornejšieho* charakteru

interiérový dizajn - *dizajn interiéru*

interkolumnium/mezostylon - lat. termín pre *osovú vzdialenosť* medzi dvoma *stĺpmi* delenú dolným priemerom stĺpu; rovná sa 2 *moduly*; modul sa tak stáva mernou jednotkou interkolumnia; interkolumnium určuje do istej miery *pôsobivosť stĺporadia*

Dudák: tiež *medzistĺpie*; dolná *medziosová vzdialenosť* medzi dvoma susednými stĺpmi; v *antických chrámoch* bola vzdialenosť 3-6 priemerov stĺpov (čiže 6-12 modulov); od tejto vzdialenosti sa odvodzovala aj výška stĺpov (v zásade sa s väčším rozstupom výška relatívne znižovala)

internacionalizácia - jeden z najzložitejších javov, jestvujúci na všetkých vývojových stupňoch umenia (pozri *internacionálna gotika*); sprevádza ako antipól vyhaňovanie *národného umenia* (pozri *národné prvky vo výtvarnom umení*); typický rys súčasného umenia a kultúry; porovnaj *europocentrizmus*

internacionálna gotika - neskorá *gotika*, vymedzená rokmi 1375-1420; charakteristická výrazovým zblížením francúzskej a talianskej gotiky okolo 1400; iniciátorom francúzska dvorská tvorba; hlavné ohniská: *Paríž, Katalánsko, sev. Taliansko, Porýnsko, Holandsko, Anglicko* (pozri *Dekorated Style, Perpendikular Style*); neskoršie zahŕňa celú vtedajšiu kultúrnu Európu; špecifickou odnožou bol český „*krásny sloh*“; hlavné rysy: *kaligrafická a dekoratívna štylizácia, pretiahnuté proporcie, rafinovaná elegancia postojov a gest, nádherna kostýmov; pozri štýl lámaný, mäkký štýl, krásne madonky; protorenesancia (Baleka); Gentile da Fabriano*

internacionálny sloh - *internacionálna gotika*, „*krásny sloh*“, „*mäkký štýl*“, tzv. *štýl lomený*; termín používaný v súvislosti s prvou výstavou, usporiadanou vo Viedni Radou Európy roku 1962; mal zdôrazniť celoeurópsku kultúrnu jednotu, ako bola zdôrazňovaná na počiatku 60.rokov 20.st.; hoci české umenie nebolo pre dobové politické pomery zastúpené, je práve česká neskorá gotika považovaná za jeho typickú ukážku (pozri *krásne madonky*) a navyše sa viedli vedecké spory o tom, či práve tento sloh nevznikol v *Prahe* v čase vlády Václava IV., ktorý na svoj dvor povolal Petra Parléřa

(pozri *huta stavebná*); pozri *Majster Martyrologia z Gerony*, *Majster oltára z Hronského Beňadiku*, *Majster rajhradského oltára*, *Majster treboňského oltára*, *Majster Boucicaut*

internát - pozri *konvikt*

International Council of Monuments and Sites/ ICOMOS - *Medzinárodná rada pre pamiatky a sídla*

internacionálny štýl - pozri *funkcionalizmus*, *Werkbund*, *genius loci*; *historizmus*

interpretácia - z lat. *interpretatio* – „výklad, objasnenie, vysvetlenie“; v literatúre o *výtvarnom umení* výklad umeleckého *diela*; objasnenie významu, zmyslu, spoločenskej funkcie z najrôznejších hľadísk: umeleckohistorických, teoretických, sociologických, psychologických, ideologických a ď.; zameraná na jediné dielo, *skupinu*, *školu*, *prúd*, *názor*, *epochu*, alebo *tému*, *motív*, *kompozíciu*, *materiálové* a *technické zložky diela*; porovnaj *heuristika*; pozri *ikonografia*, *atribúcia*, *periodizácia*; *gejša*

interpretácia fotografická - *fotografická interpretácia*

interpretačné svetlo - *svetlo interpretačné*

interpunkcia filmová - *filmová interpunkcia*

intertestamentárne obdobie - v biblickej chronológii „Rok helénskej éry“ (1*Makabejských* 1,10); predstavuje *seleukovskú* epochu, ktorá sa oficiálne datuje od 1.dňa macedónskeho mesiaca Dios (september - október) roku 312 pr.Kr.; pod vplyvom babylonského počítania začiatku roku od nisanu (siedmeho mesiaca *židovského kalendára*) sa uvedená éra počíta od marca - apríla 311pr.Kr.; pozri *Židia*

Heriban: obdobie medzi dokončením posledných spisov *Starého zákona* (1.st.pr.Kr.) a vznikom *novozákonných kníh* (2.pol.1.st.po Kr.); *mimobiblické židovské spisy* z tohto obdobia sú dôležitých zdrojov poznania prostredia, v ktorom sa rodilo *kresťanstvo*; pozri *Turíce*

Inti - *Slnko* a súčasne najmocnejší *incký* boh; jeho pozemským *vtelením* bol panovník s titulom *inka*; pozri *solárne božstvá*, *indiánski bohovia*; *Inkovia*

intímna krajina – *krajina intímna*

intímny - *dôverný*, *súkromný*, *komorný*; pozri *zátišie* (Baleka); *tzv. estetika kľúčovej dierky*; *giardinetto secreto*, *paysage intime*; *japonská záhrada*, *japoneria*

P. Bartoš: Večera (1965)

intimizmus - *obrazy z interiérov* meštianskeho domova, *téma rodinných intímnych chvíľ*, *tichých krajinných výsekov*; *intimizmus nástenných malieb* v *ranokresťanských katakombách* 2.-3.st.; *intimizmus anglických krajinárov* z *pol.19.st.* (*J. Constable*, *J.Crome*, *R.P.Bonnington*, *W.Turner*; pozri

plenérová mal'ba) a *marinistov*; intímne scény z rodinného prostredia (J. B. Chardin); ovplyvnil rodiaci sa *impresionizmus*; pozri *holandský intimizmus*, *anglická krajinomal'ba*, *monumentálne umenie*, *romanizmus*; *japonské umenie* ovplyvnené *zen-budhizmom* v období *Muromači* a *Momojama*

J.-B. S. Chardin: Raná toaleta (1740)

J.-B. S. Chardin: Modlitba pred jedlom (1740)

intimizmus holandský - holandský intimizmus

intonako - vrchná, jemnejšia na vápno bohatá časť omietky *fresky* do hrúbky 2-3mm (v niekoľkých vrstvách; pozri *omietka*); leží na hrubšej vrstve *arriciata*; podieľa sa priamo na maľbe: jemne hladené intonako je vhodné pre akvarelový charakter maľby, hrubé intonako dovoľuje nanášať pastóznú maľbu; intonako sa uhladzuje kovovým hladidlom/*kletovacím železkom*

-zloženie: prísada mramorovej múčky k veľmi jemnému piesku, mlieko pre zvýšenie väzby pigmentov

intonarumori - hlukové stroje, ktoré používa hudba v rámci *futuristických* snáh; pozri *bruitizmus*

intrigánstvo - pozri *sojka*

intuícia - z lat. *intuitio* – „pochopenie“; vo *výtvarnom umení* znamená intuícia proces založený predovšetkým na citových a obrazotvorných zložkách, ktoré odsúvajú na druhé miesto zložky vedomé (skúsenosť, úvaha apod.); pozri *imaginácia/obrazotvornosť, fantázia; tvorivosť*

intuitívna kompozícia - *kompozícia citová a intuitívna*

Inudia - lat. – „beztretnosť“; alegória jednej z *nerestí*

P. Galle podľa M. van Heemskercka: Pauer, Latrocinium, Regina Pecunia, Stulticia, Invidia, Pandémia, Furtum (rytina zo série alegorických motívov, 16.-17.st.)

inv. - skratka z *invenit* – „vynašiel, navrhol“; označenie pri mene umelca *grafického listu*, autora predlohy

invenit - z lat. – „vynašiel, objavil“; skratka *inv.*; invenit znamená aj to isté ako *delineavit/del.*; pozri *grafický list*

invencia - z lat. *inventio* – „vynachádzavosť“; v užšom význame umeleckej tvorby: dôvtip, vynachádzavosť, schopnosť obohatiť vlastným prínosom, t.j. tvorivá pôvodnosť; termín invencia prenesený do *výtvarného umenia* z antickej poetiky, v ktorej intuícia jedným z piatich článkov rétoriky (vynachádzavosť, usporiadanie, štýl, pamäť, podanie); invencia v *antike*, *stredoveku* nebola ešte spájaná s pôvodnosťou (pozri *originalita*), ku ktorej dospela až počas *renesancie* > dnes termín invencia zdôrazňujúci predovšetkým pôvodnosť výtvarnej *obrazotvornosti/imaginácie/fantázie*; pozri *umenie*, *tvorivosť/kreativita*; *artefakt*; *ikonológia*

inventár zbierok - lat. *inventarium* – „súpis majetku“; súpis predmetov zaradených do *zbierky*, ktorý zachytáva základné údaje jednotlivého *diela* a je vedený v bežnom číslovaní položiek; prináša iba najnevyhnutnejšie údaje o *autorstve* alebo domnelom autorstve, názov diela, technické, materiálové a rozmerové údaje, prípadne stav, pôvod, cenu diela, dátum jeho získania ap.; mal povahu majetkového súpisu a slúžil k evidencii zbierky, podchytieniu jej rozsahu a ceny; inventáre zbierok doložené už v *antike* (pozri *antikvarium*); inventár zbierok bol na dlhý čas jedinou evidenciou zbierok; nahradil ho popisný zoznam zbierok, ktorý spracováva dielo už systematicky vzhľadom na jeho povahu a umeleckú hodnotu; na inventár zbierok a popisný zoznam zbierok nadviazal vedecký *katalóg zbierok*; inventáre zbierok dodnes cenným prameňom pre bádateľské práce; pozri *expertíza*, *výstavníctvo*, *zberateľstvo*, *múzeum*

Invidia/Envidia - lat. – „závisť“; kresťanská *alegória* závidi zobrazovaná ako žena s krídlami a ušami *netopiera*, s *pazúrm*i a mešcom v ruke; v renesančných *alegóriách* zobrazovaná v podobe šelmy/psa ohrozujúceho *nevinnosť* (pozri *čistota a nevinnosť*); pozri *Cnosti a Neresti*; *atribúty*, *symbols*, *alegórie a prirovnania*

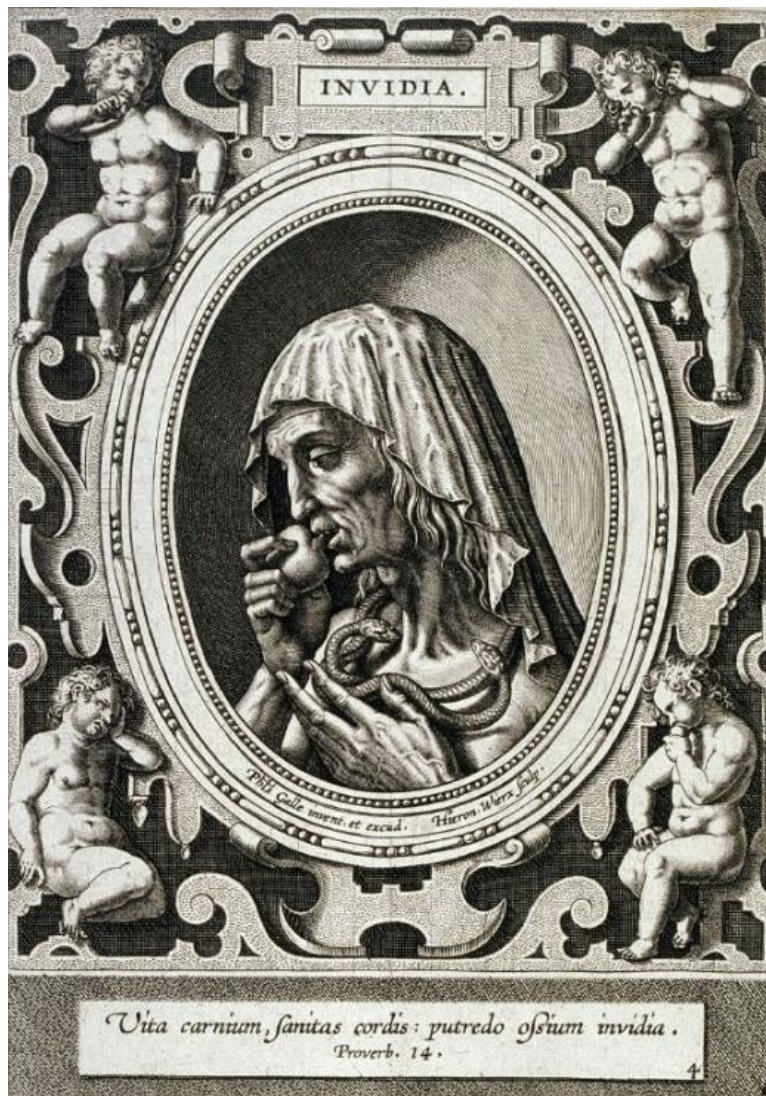
G. Pencz: Sedem smrteľných hriechov - Invidia (rytina, 16.st.)

P. Brueghel st.: Závist' (16.st.)

C. Robetta: Alegória závisti. Envidia (rytina, 1500-1510)

P. Galle: Envidia (rytina z cyklu Sedem smrteľných hriechov, 16.-17.st.)

Podľa Rubensa: Hercules zabíja Závist' (drevorez, 1630)

K. Dujardin: Palla Athena na navšteve u Invidie (1652)

P. Cadmus: Sedem smrteľných hriechov – Invidia (vaječná tempera, 1949)

Invisible Pink Unicorn - angl. – „Neviditeľný ružový jednorožec; skratka IPU; webová skratka *ateisticky* zmýšľajúcich skupín; pozri *Neviditeľný ružový jednorožec*

invokácia - v grafickej podobe *vzývanie mena božieho*; pozri *chrismon*, *basmla*

Invuche - pozri *Caleuche*, *Pincoya*

<http://en.wikipedia.org/wiki/Invunche>

inzulárne písmo - druh stredovekého *písma* užívaného v 7.-12.st. v írskych a anglických *scriptoriách*; vývojovo založené na *polounciále* a *unciále*; ornamentálne rozvinuté *iniciály* z 8.st. prevažne vo svetlo červených, žltých a zelených farbách, často rozložené po celej stránke (pozri *kobercové stránky*); ovplyvnilo vznik *minuskuly karolínskej* z 8.-12.st.; pozri *rybí mechúr*, *Book of Lindisfarne*, *Book of Kells*, *ostrovné knižné maliarstvo*

inzulárne umenie - z lat. insula – „ostrov“; umenie raného stredoveku *Anglicka a Írska: angloírske umenie*; pozri *kobercové stránky, keltský uzol, step pattern, key pattern, keltské umenie, Lichfield evanjeliá*
https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Insular_art

inzulárne knižné maliarstvo - *ostrovné knižné maliarstvo*